

آیین نامه اجرایی دفاتر مهندسی

برگرفته از مبحث دوم مقررات ملی ساختمان

• تشکیل دفاتر - ارجاع کار

مصوب مورخ ۹۳/۹/۱ هیات مدیره سازمان

ویرایش ۱ مورخ ۹۳/۸/۲۹

فهرست

۲	۱- کلیات
۳	۲- مشخصات دفاتر مهندسی و طراحان حقوقی
۳	۲-۱- چیدمان رشته های مختلف و تعداد اعضاء برای تشکیل دفتر
۳	۲-۲- مدیر دفتر
۴	۲-۳- شرایط فیزیکی دفاتر مهندسی
۴	۲-۴- جابجایی مهندسين در دفاتر مهندسی
۵	۳- ظرفیت اشتغال به کار مهندسين
۷	۴- ارجاع کار
۷	۴-۱- ارجاع کار به مهندسين و دفاتر
۷	۴-۲- ارجاع کار طراحی
۷	۴-۳- ارجاع کار نظارت
۸	۵- ضمانت اجرایی

۱- کلیات:

این آئین نامه اجرایی برگرفته از مبحث دوم مقررات ملی ساختمان تحت عنوان نظامات اداری بوده، و به منظور ساماندهی فعالیت حرفه ای دفاتر مهندسی و ارائه روش مناسب ارجاع خدمات مهندسی از سوی سازمان نظام مهندسی استان کرمانشاه تدوین شده است. اهداف ذیل در تدوین این آئین نامه اجرایی موردنظر بوده است.

۱-۱- ارتقاء کیفیت خدمات مهندسی

۱-۲- عدالت در ارجاع کار

۱-۳- ارجاع مستقیم خدمات مهندسی و حذف واسطه ها

۱-۴- تشویق دفاتر به ترکیب مناسب و ثبات شرکاء و ضابطه مند شدن ورود و خروج شرکاء

۱-۵- ارائه روشی شفاف جهت اولویت بندی، رتبه بندی و مقایسه دفاتر

۱-۶- احترام به انتخاب مالک با رعایت محدودیت های قانونی

۱-۷- سهولت، روانی، سرعت و مناسب بودن گردش کار

۱-۸- ضابطه مند شدن امکانات و فضای دفتر مهندسی

۱-۹- روش مناسب همکاری دفتر

۱-۱۰- تعیین شرایط و وظایف قانونی مدیر دفتر

بدیهی است با اجرای این آیین نامه کلیه صلاحیت های مهندسی مطابق ماده ۱۲ آیین نامه قانون نظام مهندسی و جدول ۱۳ مبحث دوم مقررات ملی ساختمان خواهد بود.

۲- مشخصات دفاتر مهندسی و طراحان حقوقی

۲-۱ ترکیب اعضاء دفاتر مهندسی و طراحان حقوقی

۲-۱-۱ شرکت دفتري بايستي داراي صلاحيت طراحي بوده و حداکثر تعداد آن ده نفر مي باشد.

۲-۱-۲ کليه افراد فاقد صلاحيت طراحي جزء شرکا دفتري محسوب نمي گردند.

تبصره: کليه افراد داراي صلاحيت نظارت تنها مي توانند آدرس دفتري را جهت انجام هماهنگي امور اداري نظارت به سازمان معرفي نمايند در اين صورت مهندس ناظر به عنوان همکار دفتري شناخته خواهد شد، هر دفتري مهندسي مي تواند حداکثر تعداد ۸ نفر ناظر به عنوان همکار در رشته هاي مختلف داشته باشد.

مشروط به اينکه تعداد کل مهندسين طراح و ناظر از ۱۵ نفر بيشتري نشده و تعداد مهندسان طراح حداکثر ۱۰ نفر باشد

۲-۱-۳ جهت اخذ صلاحيت لازم در هر گروه از کارهاي ساختماني (الف-ب-ج-د) وجود سه رشته از چهاررشته طراحي و يا دو رشته عمران و معماری در آن دفتري الزاميست.

۲-۱-۴ جهت طراحي پروژه ها در گروه د مطابق بند ۱۸-۳ مبحث دوم مقررات ملي عمل خواهد گرديد.

۲-۱-۵ چيدمان رشته هاي مختلف و تعداد اعضاء طراح حقوقی مطابق بند ۶-۲ مبحث مقررات ملي خواهد بود.

۲-۲ مدير دفتري

۲-۲-۱ مطابق بند ۵-۴-۱ مبحث دوم مقررات ملي مدير دفتري بايست بصورت تمام وقت بوده و در هيچ بخش ديگري مشغول به کار نباشد.

۲-۲-۲ مطابق بند ۵-۵-۳ مبحث دوم مقررات ملي، مدير دفتري هماهنگ کننده طراحي مي باشد لذا مي بايست شرايط لازم جهت مديريت آن طرح را داشته باشد.

۲-۲-۳ مطابق بند ۵-۵-۵ انجام کلیه اموری که نیاز به مراجعه به سازمان ، شهرداری و یا سایر دستگاه های ذیربط دارد، به عهده مدیر دفتر می باشد.

۲-۲-۴ مطابق بند ۲-۵-۵ پاسخگویی و مسئولیت اداری و مالی در قبال تعهدات قراردادهای دفتر با صاحب کاران و شرکاء به عهده مدیر دفتر می باشد.

3-2 شرایط فیزیکی دفاتر مهندسی

۲-۳-۱- مطابق بند ۳-۱-۵ دفتر مهندسی طراحی باید دارای محل ثابت و مستقل از سایر دفاتر باشد.

۲-۳-۲- مساحت هر دفتر مهندسی باید حداقل حدود ۵۰مترمربع بوده و دارای فضای انتظار، آتلیه و سرویس بهداشتی باشد.

۲-۳-۳- در محل هر دفتر یک تابلو متحدالشکل با نظر نظام مهندسی نصب می گردد که در آن نام دفتر، مدیر دفتر و شماره ثبت دفتر و ساعات کار دفتر قید گردد.

4-2 جابجایی مهندسین در دفاتر مهندسی

۲-۴-۱- جابجایی مهندسین بین دفاتر در فروردین ماه هر سال طبق بند ۶-۶-۵ مبحث دوم مقررات ملی امکان پذیر می باشد.

۳- ظرفیت اشتغال به کار مهندسين

۳-۱- ظرفیت اشتغال به کار مهندسين در سال محدود به جدول شماره (۱) بند ۵-۳-۱ مبحث دوم مقررات ملی و همچنين مطابق شرايط بند ۱۴-۱-۱ مبحث مقررات ملی می باشد.

۳-۲- ظرفیت طراحی و نظارت مهندسين تفكيك می گردد: بدین صورت که در ابتدای هر دوره ظرفیت اشتغال به کار مهندسين طراح و ناظر مطابق جداول ذیل به تفكيك اعلام می گردد.

جدول طراحی

مکانیک	برق	معماری	عمران	ردیف	
۳۰۰۰	۲۴۰۰	۲۴۰۰	۱۵۰۰	متراژ	پایه ۳
۴	۴	۴	۴	تعداد کار	
۴۵۰۰	۳۶۰۰	۳۶۰۰	۲۲۵۰	متراژ	پایه ۲
۴	۴	۴	۴	تعداد کار	
۶۰۰۰	۴۸۰۰	۴۸۰۰	۳۰۰۰	متراژ	پایه ۱
۴	۴	۴	۴	تعداد کار	
۷۵۰۰	۶۰۰۰	۶۰۰۰	۳۷۵۰	متراژ	پایه ارشد
۴	۴	۴	۴	تعداد کار	

جدول نظارت

مکانیک	برق	معماری	عمران	ردیف	
۳۰۰۰	۲۴۰۰	۲۴۰۰	۱۵۰۰	متراژ	پایه ۳
۴	۴	۴	۴	تعداد کار	
۴۵۰۰	۳۶۰۰	۳۶۰۰	۲۲۵۰	متراژ	پایه ۲
۴	۴	۴	۴	تعداد کار	
۶۰۰۰	۴۸۰۰	۴۸۰۰	۳۰۰۰	متراژ	پایه ۱
۴	۴	۴	۴	تعداد کار	
۷۵۰۰	۶۰۰۰	۶۰۰۰	۳۷۵۰	متراژ	پایه ارشد
۴	۴	۴	۴	تعداد کار	

تبصره یک : پیشنهاد اعداد جدول فوق براساس آمار اعضای پروانه دار در رشته های چهارگانه در زمان تهیه آیین نامه (مرداد ۹۳ که در ضمیمه آمده) بوده، لذا براساس تعداد اعضای پروانه دار این جدول در هر سال قابل بازنگری می باشد.

تبصره دو: ظرفیت طراحی در ابتدای اردیبهشت هر سال ابلاغ می گردد. (سال عملکرد از ابتدای اردیبهشت هر سال شروع و تا یک سال ادامه دارد)

۳-۳- با توجه به کمبود مهندسين طراح در رشته های مختلف، مهندسين طراح می توانند بخشی یا کل ظرفیت نظارت خود را به طراحی منتقل نمایند اما انتقال ظرفیت از طراحی به نظارت امکانپذیر نمی باشد.
 ۳-۴- در بخش طراحی ضرائب افزایشی دفاتر به ظرفیت مهندسين تعلق گرفته اما در بخش نظارت هیچگونه ضریب افزایش ظرفیت اعمال نمی گردد.

۳-۵- در صورت تکمیل ظرفیت تعداد کاری مهندسين در هر یک از رشته ها به میزان ۲۵٪ ظرفیت تعدادی در مراحل بعدی اعمال می گردد.

۳-۶- در صورت تکمیل ظرفیت مترژی مهندسين در هر یک از رشته ها به میزان ۲۰٪ ظرفیت سالیانه در مراحل بعدی اعمال می گردد.

۳-۷- چنانچه هشتاد درصد مهندسين طراح یا ناظر در هر رشته ظرفیت تعدادی یا مترژی آنها تکمیل گردد تعداد کار یا مترژ کار بعدی آزاد خواهد شد.

۳-۸- ظرفیت تعدادی در ساختمان های با مترژ کمتر از ۳۰۰ متر مربع مطابق جدول ذیل محاسبه می گردد.

ضریب تعدادی	مترژ ساختمان متر مربع
۰/۲۵	$A < 100$
۰/۵	$100 \leq A < 200$
۰/۷۵	$200 \leq A < 300$
۱	$300 \leq A$

۴- ارجاع کار

۴-۱- ارجاع کار به مهندسين و دفاتر

ارجاع کار در بخشهای طراحی و نظارت بصورت مجزا صورت می گیرد، ناظر با انتخاب سازمان و طراح با انتخاب مالک و کنترل سازمان تعیین خواهد گردید.

تبصره: ارجاع طراحی تا ابتدای اردیبهشت سال ۹۴ بر اساس الویت بندی فعلی و اصلاح فرمول قبلی طبق فرمول (الف) انجام می گیرد.

پیشنهاد می شود از زمان اجرای طرح تا پایان فروردین ماه ۹۴ هر مهندس بتواند فعلاً "تعداد ۴ کار را در ظرفیت تعداد کاری خود داشته باشد".

۴-۲- ارجاع کار طراحی

۴-۲-۱- در خصوص ارجاع طراحی به دفاتر مهندسی، دفتر اصلی دفتری خواهد بود که طراح معماری و سازه دارای صلاحیت را داشته باشد، اما برای طراح برق یا مکانیک می توان از دفاتر همکار با انتخاب سازمان استفاده نمود. (مهندسين برق یا مکانیکی که بالاترین درصد ظرفیت باقی مانده را دارند و برای آن گروه ساختمانی ابراز تمایل نموده اند توسط سازمان بعنوان همکار انتخاب خواهند گردید).

• تبصره: در صورتی که دفتری فقط دارای یکی از طراحان رشته های معماری یا عمران بوده ولی طراح هر دو رشته برق و مکانیک را داشته باشد نیز می تواند بعنوان دفتر اصلی انتخاب گردد در این حالت طراح رشته های معماری یا عمران که دفتر اصلی فاقد آن است توسط سازمان از مهندسين طراح دارای بالاترین درصد ظرفیت باقی مانده که برای آن گروه ساختمانی ابراز تمایل نموده اند انتخاب می شود.

۴-۲-۲- چنانچه مالکی جهت طراحی دفتر خاصی را مدنظر نداشته باشد، انتخاب دفتر طراح طبق اولویت بندی صلاحیت طراحی توسط سازمان صورت خواهد گرفت.

۴-۲-۳- اولویت بندی دفاتر در صلاحیت طراحی به صورت ذیل انجام می گیرد. (فرمول الف)

$$KT = \frac{\sum \text{ضریب رشته} * \text{ظرفیت باقیمانده هر مهندس در صلاحیت طراحی}}{\sum \text{ضریب رشته} * \text{ظرفیت تزیقی هر مهندس در ابتدای دوره}} * 100$$

بدیهی است که در ابتدای دوره: ضریب اولویت کلیه دفاتر در صلاحیت طراحی عدد ۱۰۰ خواهد بود.

۴-۳- ارجاع کار نظارت

۴-۳-۱- انتخاب ناظر توسط سازمان و ترجیحاً از اعضاء اصلی یا همکار یک دفتر مهندسی صورت می گیرد.

۲-۳-۴- برای هر دفتر مهندسی ضریب اولویت نظارت به شرح زیر تعریف می گردد. (فرمول ب)

$$KN = \frac{\sum \text{ضریب رشته} * \text{ظرفیت باقیمانده هر مهندس در صلاحیت نظارت}}{\sum \text{ضریب رشته} * \text{ظرفیت تزریقی هر مهندس در صلاحیت در ابتدای دوره}} * 100$$

بدیهی است که در ابتدای دوره ضریب اولویت کلیه دفاتر در صلاحیت نظارت عدد ۱۰۰ خواهد بود

تبصره: در خصوص اولویت بندی مهندسين ناظر وطراح، مهندسينی که در آن گروه اعلام تمایل کرده اند بدون در نظر گرفتن پایه مهندس بر مبنای درصد ظرفیت باقی مانده اولویت بندی شوند.

$$100 \times \frac{\text{ظرفیت باقی مانده به متراتر در صلاحیت}}{\text{ظرفیت اعلام شده در ابتدای دوره در صلاحیت}} = \text{درصد ظرفیت باقی مانده در صلاحیت طراحی یا نظارت}$$

۳-۳-۴- پس از اولویت بندی دفاتر، نرم افزار از بین ۵ دفتر اول دارای صلاحیت (دفتری که حداقل ناظر سازه و معماری یا ۳ رشته از ۴ رشته را داشته باشد) به شکل تصادفی دفتر ناظر را انتخاب و معرفی نامه اولیه بنام دفتر مهندسی صادر و دفتر مهندسی اسامی مهندسين ناظر را جهت تصمیم گیری لازم به سازمان اعلام داشته و در نهایت پس از بررسی و تصویب سازمان معرفی نامه قطعی بنام مهندسين ناظر صادر می شود.

یکی از مهندسين ناظر معماری یا سازه بنا به پیشنهاد دفتر بعنوان ناظر هماهنگ کننده معرفی می گردد.

۴-۳-۴- در صورتیکه دفتر منتخب فاقد مهندس ناظر در رشته ای باشد. ناظر آن رشته از لیست اولویت بندی ناظرین (به مبنای درصد ظرفیت باقی مانده نظارت) انتخاب می گردد. چنانچه ناظر انتخاب شده تمایل به انجام نظارت آن پروژه را نداشته باشد نرم افزار حداکثر تا ۵ بار ناظر دارای الویت بعدی را معرفی می نماید.

۵-۳-۴- در خصوص نظارت، از ابتدای اردیبهشت ماه تعداد کار و ظرفیت اعلام شده در برش زمانی محاسبه شده و با پایان کار و یا اتمام زمان قرارداد ظرفیت و تعداد کار آزاد می گردد.

۶-۳-۴- در خصوص ارجاع کار نظارت هر مهندس تا پایان هر دوره حداکثر می تواند از نظارت دو پروژه انصراف دهد. در صورتی که ناظر بیش از دو بار از قبول نظارت پروژه ای انصراف دهد پروژه سوم به صورت مجازی در ظرفیت و تعداد کار ناظر تا پایان دوره درج می گردد.

۷-۳-۴- هر دفتر در هر دوره حداکثر می تواند از پذیرفتن ۲ کار نظارتی انصراف دهد.

۸-۳-۴- مقرر گردید کلیه مهندسين ناظر جهت امضاء قرارداد نظارت شخصا در واحد نظارت سازمان حضور یابند.

۹-۳-۴- سایر مواردی که در این آیین نامه ذکر نگردیده (مانند پروژه های روستایی-صنعتی- پروژه های دامی) در دست بررسی بوده و فعلاً" به روال سابق صورت خواهد گرفت.

۵- ضمانت اجرایی:

مقرر شد گروه نظارت سازمان جهت ضمانت اجرایی این آئین نامه تشکیل شود و از ابتدای اجرای آیین نامه بازرسی لازم در این خصوص صورت گیرد.